

DE VLAAMSE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN, CULTUUR, DIGITALISERING EN FACILITAIR
MANAGEMENT

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

**Betreft: Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van
het Cultureelerfgoeddecreet van 23 december 2021 - Definitieve
goedkeuring**

Samenvatting

Het Cultureelerfgoeddecreet is het belangrijkste instrument ter ondersteuning van cultureel-erfgoedorganisaties in Vlaanderen en Brussel. Op basis van een evaluatie van de uitvoering van dit decreet werd een optimalisatietraject opgestart in overleg met de cultureel-erfgoedsector. Dit resulteerde in een vernieuwd Cultureelerfgoeddecreet dat op 23 december 2021 werd bekrachtigd.

Om uitvoering te geven aan het decreet wordt er een uitvoeringsbesluit opgemaakt waarin de criteria nader bepaald worden en de procedures uitgewerkt zijn om de verschillende instrumenten van het decreet in de praktijk te brengen. Het uitvoeringsbesluit wordt na advies van de Raad van State definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering.

1. SITUERING

Het Cultureelerfgoeddecreet is het belangrijkste instrument ter ondersteuning van cultureel-erfgoedorganisaties in Vlaanderen en Brussel. Op basis van een evaluatie van de uitvoering van dit decreet werd een optimalisatietraject opgestart in overleg met de cultureel-erfgoedsector. Dit resulteerde in een vernieuwd Cultureelerfgoeddecreet dat op 23 december 2021 werd bekrachtigd.

Het voorliggend ontwerp van besluit geeft uitvoering aan het decreet door nadere specificaties en procedures te voorzien voor de verschillende onderdelen van het decreet.

A. BELEIDSVELD / INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT / BELEIDSDOELSTELLING

Dit dossier heeft betrekking op volgende inhoudelijke structurelementen uit de beleidsnota Cultuur 2019-2024:

- ISE A. Beleidswerking en internationaal beleid ondersteunen
SD A.2. Een ambitieus en onderbouwd cultuurbeleid ontwikkelen met aandacht voor maatschappelijke ontwikkelingen en trends
OD A.2.2. Beleidskader en instrumentarium afstemmen op de huidige ontwikkelingen en tendensen

Om een relevant en actueel cultuurbeleid te voeren stem ik de beleidskaders en reglementering af op recente evoluties in de sector(en) en de samenleving die een voelbare impact hebben op het culturele veld.

De aandacht voor de cultureel erfgoedsector blijft een prioriteit. Op basis van de conclusies van de evaluatie van de grote cultureel-erfgoedronde 2019-2023 zet ik in op de optimalisering van de procedures en processen in uitvoering van het Cultureelerfgoeddecreet.

- ISE C. Culturele organisaties ondersteunen
SD C.1. Bijdragen aan de ontwikkeling van een kwalitatief, divers en toegankelijk cultuurlandschap
OD C.1.3 Investeren in organisaties in de cultuursector aan de hand van een performant subsidiesysteem

Tenslotte zal ik mijn administratie vragen een voorstel van optimalisatie betreffende de uitvoering van het decreet uit te werken vertrekkende van de evaluatie van de uitvoering van het decreet in 2019.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

- De Inspectie van Financiën gaf gunstig advies op 17 maart 2022;
- Het wetgevingstechnisch en taaladvies werd verleend op 30 maart 2022;
- Het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie werd verleend op 15 maart 2022;
- Het advies van de Strategische AdviesRaad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC) werd verleend op 20 april 2022;
- Het begrotingsakkoord werd gegeven op 12 mei 2022;
- De Vlaamse Regering gaf haar principiële goedkeuring op 13 mei 2022;
- Het advies van de Raad van State werd gegeven op 29 juni 2022.

De wijze waarop het advies van de Raad van State verwerkt werk is onderaan deze nota beschreven in tabelvorm.

De verwerking van de andere adviezen werd reeds beschreven in de kader van de principiële goedkeuring door de Vlaamse Regering en wordt hier niet hernomen.

C. CONSULTATIE

In januari 2022 organiseerde het departement CJM een informatiemoment voor de cultureel-erfgoedsector om de voorziene wijzigingen in het uitvoeringsbesluit toe te lichten. Na dit informatiemoment werden de verschillende actoren / belanghebbenden ontvangen voor een gesprek met het kabinet Cultuur. In dat kader waren er gesprekken met de belangenbehartiger Overleg Cultureel Erfgoed (OCE), het steunpunt FARO, de adviescommissie Cultureel Erfgoed, het Museumoverleg, de bovenlokale en erkende musea, de Vlaamse Vereniging voor Bibliotheek, Archief & Documentatie (VVBAD), het Overleg Landelijke archieven, de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR), Werkplaats Immaterieel Erfgoed, de erfgoedorganisaties met een dienstverlenende rol op landelijk niveau, de cultureel-erfgoedcellen en de cultureel-erfgoedpublicaties.

Via het advies van de SARC volgde daarna nog een formele consultatie van de sector.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Op 23 december 2021 werd het nieuwe Cultureelerfgoeddecreet bekrachtigd. Dit nieuwe decreet betreft een optimalisatie van het Cultureelerfgoeddecreet van 24 februari 2017. Bij de optimalisatie bleven de principes van het bestaande decreet behouden.

Om uitvoering te geven aan het decreet wordt er een uitvoeringsbesluit opgemaakt waarin de criteria nader bepaald worden en de procedures uitgewerkt zijn om de verschillende instrumenten van het decreet in de praktijk te brengen. Omdat het gaat om een optimalisatie-oefening blijven de meeste zaken uit het huidige uitvoeringsbesluit behouden. De voornaamste wijzigingen staan beschreven in de toelichting bij de artikelen.

Verder kan er ook meegegeven worden dat er binnen het beleidsdomein Cultuur Jeugd en Media een herijking loopt van de verschillende cultuurdecreten. In navolging hiervan gebeurden er een aantal wijzigingen van de tekst die eerder punctueel van aard zijn (bijvoorbeeld: afgestemd gebruik van definities en terminologie, afstemmen van termijnen, wijze van uitbetalen van voorschotten...).

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Hieronder worden kort de modaliteiten van dit uitvoeringsbesluit beschreven.

Inleidende bepalingen (hoofdstuk 1): dit vereist geen verdere toelichting.

Kwaliteitslabel (hoofdstuk 2)

- De criteria voor het toekennen van een kwaliteitslabel aan collectiebeherende organisaties (musea, culturele archiefinstellingen en erfgoedbibliotheken) worden nader bepaald. Deze zijn gelijkaardig geformuleerd zoals momenteel in voege op basis van het Cultureel-erfgoeddecreet van 24 februari 2017.
- Daarnaast wordt ook de procedure bepaald voor de toekenning van het kwaliteitslabel. Ook hier is de procedure gelijkaardig zoals momenteel in voege.

Collectiebeherende organisaties: aanduiding als cultureelerfgoedinstelling en indeling bij het landelijke of regionale niveau (hoofdstuk 3 en 4)

- Collectiebeherende organisaties met een kwaliteitslabel kunnen aangeduid worden als cultureelerfgoedinstelling (= internationaal niveau) of ingedeeld worden bij het landelijke of het regionale niveau.
- De criteria hiervoor werden nader bepaald en afgestemd op elkaar en op die van het kwaliteitslabel. In functie van het desbetreffende niveau worden er telkens aangepaste criteria gehanteerd.
  - o De formulering van de criteria is in de meeste gevallen gelijkaardig zoals momenteel in voege op basis van het Cultureel-erfgoeddecreet van 24 februari 2017.
  - o Voor het aanspreken van een breed publiek (artikel 23, 3°, art. 35, 3° en art. 40, 3°) is de formulering aangepast, enerzijds om rekening te houden met de lagere bezoekersaantallen tijdens de Corona-crisis (haalbaarheid aantonen in de plaats van historische bezoekerscijfers) en anderzijds om rekening te houden met andere vormen van publieksbereik (digitaal of extra muros).
  - o Gelet op het belang van digitalisering is digitaal beleid toegevoegd als criterium voor bovenlokale indeling (art. 38, 6°).
- De procedure voor de aanduiding als cultureelerfgoedinstelling en indeling bij het landelijke of regionale niveau wordt eveneens nader bepaald:

- Zoals vooropgesteld bij de opmaak van het nieuwe Cultureel-erfgoeddecreet gebeurt de aanduiding van de cultureel-erfgoedinstellingen via een aparte procedure die buiten de subsidieronde valt.
- Een indeling bij het landelijke of bovenlokale niveau geldt voor onbepaalde duur en moet daarom niet meer telkens opnieuw aangevraagd worden. De procedure voorziet daarbij dat een indeling wel nog gewijzigd kan worden, ofwel omdat een organisatie een hogere indeling aanvraagt, ofwel omdat een organisatie niet meer voldoet aan de criteria. De beoordelingscommissie die de indeling adviseert kan zich daarbij baseren op de evaluaties door de administratie om al dan niet een andere indeling te adviseren.

Eigen instellingen (hoofdstuk 6)

- Zoals vooropgesteld in het nieuwe Cultureelerfgoeddecreet is er een afzonderlijke procedure voorzien voor de organisaties waarvan de Vlaamse Gemeenschap de inrichtende macht is ('eigen instellingen').
- Deze procedure voorziet enkel in een inhoudelijke toetsing van de eigen instellingen. Het advies dat hiervan het resultaat is kan gebruikt worden om de beslissingen over de financiering van de eigen instellingen te onderbouwen en bij de inhoudelijke aansturing van de instellingen.
- De financiering van de eigen instellingen valt buiten de vooropgestelde procedure op het Cultureelerfgoeddecreet omdat daar reeds eigen interne procedures voor bestaan, gekoppeld aan de begrotingsopmaak en -controle binnen de Vlaamse overheid.

Werkingsubsidies (hoofdstuk 6)

- De procedure voor het toekennen, uitbetalen en verantwoorden van de subsidie wordt nader bepaald. Daarnaast worden ook bepalingen opgenomen rond toezicht, evaluatie, aanleg van reserves en sanctionering.
- De vermelde procedures zijn gelijkaardig aan de huidige situatie. Bij de indiendatum is er een kleine wijziging waarbij de indiendatum voor de erfgoedronde één maand later valt (15 januari i.p.v. 15 december).
Voor de besturen (cultureelerfgoedconvenants - die buiten de erfgoedronde vallen) blijven de indiendata dezelfde en blijven deze afgestemd op de meerjarenplanning van die besturen. Daarnaast zijn er nog aparte indiendata voor FARO en de VGC (cf. de andere beleidsperiode die voor deze organisaties voorzien is in het decreet).
- Voor werkingssubsidies werden nadere criteria bepaald rond goed bestuur. Dit was als het geval, maar hiervoor wordt er nu verwezen naar de nieuwe Bestuurscode Cultuur van het Fonds voor Cultuurmanagement. Deze code kwam tot stand in overleg met de culturele sector. Indien een organisatie tot een andere sector behoort (bv. een organisatie die onderdeel is van een universiteit) kan de code voor goed bestuur toegepast worden die voor die sector bepaald is.

Projectsubsidies (hoofdstuk 7)

- Ook hier is de procedure voor het toekennen, uitbetalen en verantwoorden van de subsidie nader bepaald, evenals bepalingen rond toezicht en sanctionering.
- Deze procedures zijn gelijkaardig aan de huidige situatie.
- De indiendatum voor de eerste projectenronde werd licht aangepast (15 september i.p.v. 15 oktober) zodat er om de 6 maanden een indiendatum is.
- De mogelijkheid werd voorzien om meerjarige projecten aan te vragen (maximaal voor 3 jaar). Bij de beslissing is het mogelijk om de periode nog in te korten.
In de huidige situatie zijn meerjarige projecten ook mogelijk maar moet daarvoor jaarlijks een nieuwe aanvraag ingediend worden.
Deze aanpassing komt er op vraag van de sector en kan de plan- en dossierlast verminderen. De toepassing hiervan moet verder bekeken worden in functie van de

budgettaire haalbaarheid, want bij een meerjarig project moet het volledige bedrag in één keer vastgelegd worden.

Organisatie van de advisering (hoofdstuk 8)

- In dit hoofdstuk wordt de procedure voor de benoeming van de experts en commissie nader bepaald. Deze procedure blijft dezelfde als de huidige situatie.
- De vergoedingen van de experts en commissieleden zal voortaan bepaald worden in het huishoudelijk reglement (cf. herijking cultuurdecreten).

Gemeenschappelijke bepalingen (hoofdstuk 9)

- In dit hoofdstuk worden onder meer bepalingen voorzien voor een model van aanvraagdossier en het werken met digitale aanvragen.

Opheffingsbepalingen en overgangsbepalingen (hoofdstuk 10): dit vereist geen verdere toelichting.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Geen wijzigingen ten opzichte van de principiële goedkeuring.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Geen wijzigingen ten opzichte van de principiële goedkeuring. Het ontwerp van uitvoeringsbesluit heeft geen weerslag op de personeelsbehoeften en/of-budgetten van de Vlaamse overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Geen wijzigingen ten opzichte van de principiële goedkeuring. Het ontwerp van uitvoeringsbesluit heeft geen bestuurlijke impact op de lokale en provinciale besturen of op Brussel.

4. VERDER TRAJECT

Na de definitieve goedkeuring van het uitvoeringsbesluit kunnen de instrumenten in het nieuwe Cultureelerfgoeddecreet in de praktijk gebracht worden.

De eerstvolgende aanvraagronde zijn:

- Aanvragen projectsubsidies 1ste ronde 2023 (indiendatum: 15 september 2022);
- Aanvragen werkingssubsidies 2024-2028 (indiendatum: 15 januari 2023).

De concrete voorbereiding hiervan loopt. De nodige aanvraagformats en formulieren worden ter beschikking gesteld zodat organisaties vanaf 15 juli 2022 kunnen beginnen met het opmaken van hun aanvraag. Op 21 juni organiseerde het departement CJM een infosessie om de sector te informeren over het nieuwe decreet.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist haar definitieve goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering houdende de uitvoering van het Cultureelerfgoeddecreet van 23 december 2021.

De Vlaamse minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management;

Jan JAMBON

bijlagen:

- Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering;
- Advies van de Raad van State.

ANNEX: VERWERKING ADVIES RAAD VAN STATE

Advies Raad van State – volgens nummering	Verwerking / antwoord
introductie en strekking van het ontwerp punt 1-2	Deze opmerkingen vereisen geen opvolging.
Rechtsgrond Punt 3	Deze opmerkingen worden hernomen in punt 9.2 en werden daar gevolgd.
Vormvereisten Punt 4: In deze opmerking geeft de Raad van State aan dat een advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit vereist is.	Deze opmerking werd niet gevolgd. Volgens de Raad van State voorziet artikel 36, lid 4, van de algemene verordening gegevensbescherming (AVG), gelezen in samenhang met artikel 57, lid 1, c), en overweging 96 ervan, in een verplichting om de toezichthoudende autoriteit, bedoeld in de wet van 3 december 2017 'tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit', te raadplegen bij het opstellen van een voorstel voor een door een nationaal parlement vast te stellen wetgevingsmaatregel, of een daarop gebaseerde regelgevingsmaatregel in verband met verwerking. Inmiddels werd bij artikel 10/1 van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer de Vlaamse toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens opgericht. De Vlaamse toezichtcommissie (VTC) is een autonome dienst met rechtspersoonlijkheid en is als toezichthoudende autoriteit voor de verwerking van persoonsgegevens in de zin van artikel 36, lid 4, van de AVG verantwoordelijk voor het toezicht op de toepassing van de AVG door de instanties. Ingevolge artikel 51, lid 1, van de AVG kan immers elke lidstaat één of meer onafhankelijke overheidsinstanties, verantwoordelijk voor het toezicht op de toepassing van deze verordening, oprichten. Sinds de bekendmaking van de aanstelling van de leden van de VTC door de Vlaamse Regering in het Belgisch Staatsblad d.d. 29 maart 2019, is de VTC ingevolge artikel 10/4, §1, van voornoemd decreet bevoegd om hetzij uit eigen beweging, hetzij op verzoek van het Vlaams Parlement of de Vlaamse Regering adviezen te verstrekken omtrent elke aangelegenheid met betrekking tot de verwerkingen van persoonsgegevens. Er moet aldus worden vastgesteld dat er in dit geval een advies is waarbij het ontwerp is getoetst aan de AVG.
Algemene opmerkingen Punt 5 De Raad van State bevestigt in dit punt dat de administratie gemachtigd is om een model van aanvraagdossier bekend te maken.	Deze opmerking vereist geen verdere opvolging.
Punt 6.1-6.3 In deze opmerking vraagt de Raad van State om de internationale standaarden waaraan voldaan moet worden nauwkeuriger te omschrijven.	Zoals vermeld in de memorie van toelichting (artikelsgewijze toelichting, artikel 9) bij het decreet dienen de vermelde standaarden beschouwd te worden als 'best practices' en richtsnoeren en hebben zij geen normatief karakter. Aangezien deze standaarden door de sector zelf ontwikkeld worden en continu in evolutie zijn, is het niet wenselijk deze op te nemen in de regelgeving. In de memorie van toelichting bij het decreet (artikelsgewijze toelichting, artikel 9) worden reeds een aantal voorbeelden van

	standaarden gegeven en vermeld waar deze geconsulteerd kunnen worden.
Punt 7 In deze opmerking vraagt de Raad van State om na te gaan of, voor de procedure voor intrekking van een aanduiding als cultureel-erfgoedinstelling, een verwijzing naar de procedure voor aanduiding zonder meer volstaat.	Er kan bevestigd worden dat deze verwijzing volstaat. Artikel 32 van het ontwerp legt het initiatiefrecht voor de intrekking van een aanduiding als cultureelerfgoedinstelling expliciet bij de Vlaamse Regering. Dat is ook de bedoeling aangezien de aanduiding eveneens op initiatief van de Vlaamse Regering gebeurt.
Punt 8.1-8.3 Hier doet de Raad van State de aanbeveling om de mogelijkheid om gehoord te worden te verduidelijken voor andere beslissingen, naast de intrekking van het kwaliteitslabel.	Bij de beslissing tot sanctionering bij werkingsubsidies (art. 64) en projectsubsidies (art. 79) is er een mogelijkheid om gehoord te worden. Dit is voorzien middels artikel 66 en 81 aan de hand waarvan een organisatie bezwaar kan aantekenen tegen een sanctie. Hier is de mogelijkheid om gehoord te worden dus voorzien wel degelijk voorzien in de procedure. Daarnaast kan er bevestigd worden dat er ook gevolg gegeven kan worden aan de hoorplicht bij andere procedures, zoals de intrekking van de aanduiding als cultureelerfgoedinstelling, zelfs al is dat niet expliciet voorzien in voorliggend ontwerp.
Onderzoek van de tekst Punt 9.1-9.2 (aanpassingen aan de aanhef)	In navolging van deze opmerking werden de gevraagde aanpassingen toegevoegd aan de aanhef van het ontwerpbesluit, met uitzondering van de verwijzing naar een advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit (zie punt 4).
Punt 10.1-10.3 (strijdigheid indeling voor organisaties waarvan de Vlaamse Gemeenschap de inrichtende macht is)	In navolging van deze opmerking werd het derde lid van artikel 43 geschrapt en geïntegreerd met artikel 45. In artikel 45 werd daartoe aan de eerste zin het volgende toegevoegd: “en, indien van toepassing, het verkrijgen van een indeling”.
Punt 11 (foute verwijzing)	In navolging van deze opmerking werd in artikel 45 de verwijzing naar “artikel 45” gecorrigeerd naar “artikel 46”.
Punt 12 (terminologie + extra verwijzing)	In navolging van deze opmerking gebeurden volgende aanpassingen: <ul style="list-style-type: none"> - Aanpassen van de term “subsidiëringsvoorwaarden” naar “subsidievoorwaarden” in artikel 50 en 73. - Toevoegen van de verwijzing naar de toepasselijke subsidievoorwaarden en criteria in artikel 50 en 73.
Punt 13 (voorstel dat de repliek geen nieuwe elementen kan bevatten in vergelijking met de oorspronkelijke aanvraag)	Deze opmerking werd niet gevolgd. De formulering voor de repliek blijft behouden tot “feitelijke onjuistheden”, zoals deze ook in opgenomen in de andere cultuurdecreten. De voorgestelde aanpassing kan immers impliceren dat organisaties voortaan kunnen reageren op zaken die niet vallen onder een feitelijke onjuistheid. Het is niet de bedoeling om het repliekrecht over de andere cultuurdecreten heen anders toe te passen.
Punt 14.1 (toevoegen van een verwijzing naar het decreet + schrappen woord “bereiken”) Punt 14.2 (subsidieovereenkomsten)	Deze aanpassingen werden aangebracht in artikel 58. Dit punt vereist geen verdere opvolging. Er kan bevestigd worden dat er met de subsidieovereenkomsten of cultureelerfgoedconvenants geen bijkomende subsidievoorwaarden worden opgelegd.
Punt 15 (vermijden van dubbele toetsing goed bestuur)	In navolging van deze opmerking werd in het tweede lid van artikel 63 aangepast dat de administratie de principes van goed bestuur toetst voor zover geen andere instantie is die daarvoor “instaat” (in plaats van “bevoegd voor is”).

Punt 16 (aanpassing formulering)	In navolging van deze opmerking werd in artikel 90 de passage “voor de start van de tussenkomst” vervangen door “voor de start van de internationale uitwisseling”.
Punt 17 (goedkeuring huishoudelijk reglement door de minister)	Hier werd de bestaande formulering van artikel 91 behouden omdat een gelijkaardige formulering is opgenomen in de andere cultuurdecreten. Er kan wel bevestigd worden dat de goedkeuring door de minister impliceert dat de minister in het kader van deze goedkeuring kan vragen dat bepaalde passages in het huishoudelijk reglement worden aangepast.
Voetnoot 11 (vermelden leden met ervaring in het buitenland)	In navolging van de voetnoot 11 bij punt 17 werden de bijkomende leden met ervaring in het buitenland toegevoegd aan artikel 92, eerste lid.
Punt 18 (vraag om verduidelijking het beëindigen van een mandaat bij onverenigbaarheden en strijdigheid van belangen)	In navolging van deze opmerking werd in artikel 93, 3° verduidelijkt dat het hier gaat om een <i>structurele</i> strijdigheid van belangen. Voor een tijdelijke strijdigheid van belangen, bijvoorbeeld omdat een expert betrokken is bij één dossier, kan dat lid gewraakt worden voor dat dossier en is ontslag dus niet aan de orde.
Punt 19 (stopzetting over overdragen van een aanduiding als cultureelerfgoedinstelling)	In navolging van deze opmerking werd artikel 94 uitgebreid zodat dit ook van toepassing is voor de aanduiding als cultureelerfgoedinstelling.
Punt 20 (artikelen van het oude uitvoeringsbesluit blijven gelden als ze noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de overgangsbepalingen)	De Raad van State geeft aan dat de rechtszekerheid ermee gediend is als de artikelen in het oude uitvoeringsbesluit die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de overgangsbepalingen specifiek benoemd worden. Omdat het op voorhand echter niet bekend is welke artikelen hiervoor noodzakelijk zijn (bijvoorbeeld in geval er eens sanctieprocedure moet opgestart worden) verdient het de voorkeur om de algemene bewoording in artikel 97 te behouden.